

A NÓGRÁD MEGYEI

MÚZEUMOK
ÉVKÖNYVE

2007

A NÓGRÁD MEGYEI MÚZEUMOK ÉVKÖNYVE

Szerkesztő
BAGYINSZKI ISTVÁNNÉ
DR. MATITS FERENC

Támogató

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Fénykép
Bencze Péter
Buda László
Limbacher Gábor
Manga János
Fényes Dezső
Kazareczky Noémi
Vajk Éva
és a szerzők

Borítóterv
PRESITS ANTAL

Készült 300 példányban a Polár Stúdió gondozásában
Felelős vezető: Bencze Péter
Nyomdai előkészítés: Horváth Zsolt

Kiadja a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet
Felelős kiadó: dr. Kovács Anna,
megyei múzeumigazgató

HU ISSN 0133 - 0802

Tartalomjegyzék

TÖRTÉNELEM

Praznovszky Mihály „Nemzetem javára, nemzetemért írtam” Mocsáry Antal történetírói elveiről a megyei monográfia alapján	9
Id. Frivaldszky János A Rajeci völgy betelepülése és középkori története	38
Szirácsik Éva A személyes kapcsolatok hatása a Rákóczi-kori Nógrád vármegye hivatalos ügyintézésére	65
Milák Béla A vasútépítés hőskora Nógrádban	77
Toronyi Judit Választások a dualizmuskori sajtóban	96
Balogh Zoltán „Isten áldd meg a tisztos ipart!” A Pásztói Ipartestület zászlója	104
Fodor Miklós Zoltán Az Etelközi Szövetség története	118
Szvircesek Ferenc Megkopott a fekete gyémánt fénye (A nógrádi szénmedence a III. ötéves (1966–1970) tervidőszakban)	157
Harth Tamás 100 év falragaszai – A Palóc Múzeum plakátgyűjteményének 1848–1947 közötti anyagáról	184

RÉGÉSZET

Prohászka Péter 4–5. századi solidusleletek Nógrád megyéből (Adatok Nógrád megye koranépvándorláskori történetéhez)	195
--	-----

NÉPRAJZ

Kapros Márta

A dr. Kiss Péter-gyűjtemény

(Nógrádi orvos magángyűjteménye a Palóc Múzeumban) 215

Lengyel Ágnes

Érsekvadkertiek a „Palóc Búcsú”-n - Ünnepi viseletek napjainkban 230

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

K. Peák Ildikó

Louis Gaulois emlékére (Gulácsy Lajosról) 247

MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET

Kazareczki Noémi

Szirmay-Kalos Margit munkássága rádiós tevékenységének tükrében 253

Shah Gabriella

Egy képiró a Varázsvölgyből - Gaál István életútja 268

KIÁLLÍTÁS - RENDEZVÉNY

K. Peák Ildikó

Egy messzire szakadt magyar ajándéka - új szerzemények a Nógrádi Történeti Múzeum képzőművészeti gyűjteményében 282

Tóth Zsuzsanna

Társadalmi integrációt segítő foglalkozások a Palóc Múzeumban 289

Bagyinszki Istvánné - Balogh Zoltán

„Csináljunk együtt múzeumot!”

Évek és emlékek - Fejezetek Salgótarján 85 éves városi múltjából 298

KÖZLEMÉNYEK

Matits Ferenc

„Jótékonykodni sem könnyű!” - Deák Dénes nem teljesült végrendelete

A műgyűjtő kapcsolata Jánossy Ferenc festőművésszel és Samu István főorvossal 309